

Бел Кауфман

ВГОРУ СХОДАМИ, ЩО ВЕДУТЬ УНИЗ

(фрагменти)

Молода вчителька Сильвія Баррет, випускниця престижного коледжу, розпочинає свій педагогічний шлях у школі імені Кальвіна Куліджа з виховної години в класі, 46 учнів та учениць якого значно відстають у навчанні.

- Здоров, тічерко!
- Глянь на неї! Це вчителька?
- Хто вона?
- Це 304-та? Ви містер Баррінджер?
- **Ні. Я міс Баррет.**
- А в мене має бути містер Баррінджер.
- **Я міс Баррет.**
- Ви вчителька? Така молода.
- А вона нічогенька. Тічерко, можна мені до вашого класу?
- **Не заступайте прохід, будь ласка. Прошу заходити.**
- Добридень, міс Барнет.
- **Міс Баррет. Моє прізвище на дошці. Доброго ранку.**
- О ні! Класуха? Баба?
- Врізати йому, тічерко?
- Це виховна година?
- **Так. Сідайте, будь ласка.**
- Я не в цьому класі.
- Ви до кінця року? На заміну чи постійно в нас будете?
- Стільців замало!
- **Розміщуйтесь якимось.**
- А де нам сісти?
- Це 309-та?
- А можна мені пропуск? Бо мій потирили.
- Як вас звати?
- **На дошці написано.**
- Я почерк ваш не розбираю.
- [...]
- А можна піти олівець підстругати?

▲ Кадри з фільму

- Дайте їй спокій, недоумки!
- На батареях можна сидіти? У минулому півріччі ми завжди тут сиділи.
- Здоров, тічерко! Ви наша класна керівничка?
- Та позатикайтеся, ідіоти! Вчителька намагається щось сказати, хіба не видно?
- *Сідайте, будь ласка. Я хотіла би...*

[...]

- Коли нас відпустять додому?
- Перший день у школі, а він уже хоче додому!
- ...

— *Моє прізвище на дошці. Міс Баррет. У цьому півріччі я буду вашим класним керівником і сподіваюся декого із вас зустріти на уроках англійської. Як то кажуть, перше враження...*

- Англійська! Тю!
- Та кому воно треба?
- Домашку задаватимете?

[...]

— *Не відкривайте вікно, будь ласка. Як усі ми знаємо, перше враження...*

- Це 304-та?
- *Так. Ви спізналися.*
- Я не спізнався. Я відсутній.
- *Відсутній?*
- Я все минуле півріччя не ходив.
- *Що ж, сідай.*

— Не можу. Я вибуваю зі школи. Мені потрібен ваш підпис на обхідному з бібліотеки.

[...]

- Годі штовхатися!
- Тічерко, він перший почав!

— *Заспокойтеся, будь ласка. Боюся, вже нема часу поговорити про перше враження, як я планувала. Я відійду від цієї теми. Зараз роздам вам картки. Заповніть, поки я перевірятиму присутність за журналом. Хто стоїть на гальорці, може картки прикласти до стіни. Пишемо друкованими літерами, ручкою. Спочатку прізвище, далі повні імена батьків, свою дату народження, адресу, моє прізвище — перепишіть із дошки, — а на звороті картки — те саме, тільки у зворотному порядку. Я складу схему, хто де сидить. Питання?*

- Ручкою чи олівцем писати?
- У мене ручки нема. Олівцем можна? Хто позичить олівець?
- Я не пам'ятаю, коли народився.

[...]

- Навіщо вам моя адреса? Батько все одно не прийде.
- У мене ручку поцупили!
- Я загубив окуляри і не можу писати.
- А ми завжди сидітимемо тут? На батареях?
- Я не знаю своєї адреси, ми переїжджаємо.
- *Куди ви переїжджаєте?*
- Я не знаю.

[...]

- Тічерко, можна олівцем писати?
- Конче треба зараз це заповнити?
- У мене на стільці жуйка!
- Спочатку писати ім'я чи прізвище?
- Мені дуже треба пропуск до вбиральні. Я свої права знаю. У нас демократія, не?

[...]

— Можна я впишу свою тітку замість батька?

— **Впишіть матір.**

— Матері немає.

— **Що ж, робіть на власний розсуд. Чим можу допомогти?**

— Мене прислали з навчального відділу. Ви повинні зачитати це класові і отут поставити підпис.

— **Хвилинку вашої уваги. Будь ласка! Будь ласка, діти! План нашої зустрічі трохи змінився. Послухайте уважно!**

ПРОХАННЯ НЕ БРАТИ ДО УВАГИ ІНСТРУКЦІЇ З РОЗПОРЯДЖЕННЯ №3, пункти 5 та 6. НАТОМІСТЬ ВИКОНУВАТИ ТАКІ ІНСТРУКЦІЇ: СЬОГОДНІ ВРАНЦІ ПЛАНУЄТЬСЯ ПОДОВЖЕНА ВИХОВНА ГОДИНА, ЯКА ТРИВАТИМЕ ДО ПЕРШОЇ ПОЛОВИНИ ДРУГОГО УРОКУ. УСІ КЛАСИ ІЗ СЕКЦІЙ Х2 ПОВИННІ ПРИБУТИ ДО АКТОВОЇ ЗАЛИ ПІД ЧАС ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ ДРУГОГО УРОКУ. ПЕРШИЙ В РОЗКЛАДІ УРОК ПРОВодИТИМЕТЬСЯ ПІД ЧАС ЧЕТВЕРТОГО, ДРУГИЙ ПІД ЧАС П'ЯТОГО, ТРЕТІЙ ПІД ЧАС ШОСТОГО І ТАК ДАЛІ.

УРОКИ СКОРОЧУЮТЬСЯ НА 23 ХВИЛИНИ. ОБІДНЯ ПЕРЕРВА НЕ СКОРОЧУЄТЬСЯ.

— Що ви сказали? Я не чую!

[...]

— Це подовжена виховна година?

— Дата сьогодні яка?

— Вересень, ідіоте!

[...]

— **Двоє хлопців на гальорці! Припиніть кидатися ганчіркою. Увага, будь ласка, я ще не дочитала.**

— Сьогодні урочисте відкриття навчального року?

[...]

— Ви будете у нас викладати?

— **Будь ласка, заспокойтеся. Я перевіряю присутність. І виправляйте, якщо я припускатимуся помилок у ваших іменах. Я розумію, що це може бути вам неприємно. Сподіваюся незабаром усіх вивчити. Абрамс, Гаррі?**

— Присутній.

— **Тихіше, будь ласка, бо вас не чути. Аллен, Френк?**

— Немає.

— **Немає?**

— Не доплентався.

— **Не прийшов. Амдур, Джанет?**

— Тут.

[...]

— **Арбуці, Вінсент? Так? Що ще я маю підписати?**

— Нічого, я повернувся з вбиральні.

— Можна мені пропуск?

— Мені, зараз моя черга!

— Я перший сказав!

— **Блейк, Еліс?**

— Я тут, міс Баррет.

— Бланка, Кармеліта?

— Керол. Я змінила ім'я.

— **Борден... Так?**

— Міс Фінч просить, щоб ви негайно зайнялися цим.

— **Я перекликаю учнів. Борден...**

— Вона казала, що це терміново.

— **Перепрошую, діти.**

▲ Кадр з фільму

У двох колонках, позначених «ч» і «ж», проставте кількість присутніх на вашій виховній годині учнів, народжених у період 3...

— *Будь ласка, не гойдайтеся на стільці. Юначе з заднього ряду, я до вас звертаюся. Ой! Ви не забилися?*

— Та ніштяк, лише головою трохи приклався.

— Міс Баррет, ви маєте описати цей нещасний випадок у звіті в трьох екземплярах і відправити хлопця у медкабінет.

— Та медсестра не має права навіть аспірин видавати! Чаєм лікує!

— Ану забрав копита від мене!

[...]

— В адміністрації запитують, чи готові проїзні.

— *Які проїзні?*

— На автобус і метро.

— *Ні. Що у вас?*

— Ви повинні зачитати це класові. Це з книгозвалища.

— *З книгосховища. Хвилинку уваги, будь ласка.*

Шкільна бібліотека — це ваша бібліотека. Закликаємо усіх учнів користуватися нею якомога активніше. Учні, внесені у чорний список бібліотеки, не отримують карток, поки не відшкодують вартість загублених або понівечених книжок.

Учні не матимуть доступу до бібліотеки під час її використання вчителями як робочого кабінету. Про відновлення доступу до бібліотеки буде повідомлено додатково.

[...]

— Вибачте, медсестра каже, що бланки для опису нещасних випадків закінчилися, а їй потрібні стоматологічні.

— *Що їй потрібно?*

— Стоматологічні картки.

[...]

— Адміністрація чекає список із номерами шаф для кожного учня.

— *Я ще навіть не... Так*

[...]

— Слава дзвоник! Він нас врятував!

— *Хвилиночку! Здається, до дзвоника ще п'ятнадцять хвилин. Може, це якась помилка? Ми ще маємо так багато... Будь ласка, залишайтеся на місцях...*

— Уже був дзвоник! Ви самі чули!

— Інші вчителі всіх відпускають!

— *Але нам треба закінчити...*

— Був дзвінок, а значить, ми можемо йти!

— Куди нам? В актову залу?

— *Будь ласка, сядьте. Я б хотіла... Ми ще не...*

[...]

— Я з адміністрації. Кажуть, треба негайно зачитати це учням.

Будь ласка, не звертайте уваги на дзвінки. Учні мають залишатися на своїх місцях до кінця виховної години, поки не буде подано окремий сигнал.

— *Боюся, всі вже розійшлися.*

[...]

— Це ви тут Баррет?

— *Юначе, що ви собі дозволяєте?*

— Я запізнився, ось мій пропуск.

— *Не можна отак жбурляти його мені на стіл...*

— А я хамло.

— *Не треба цього зухвальства. І коли розмовляєш зі мною, вийми, будь ласка, зубочистку з рота. І руки з кишень.*

- А що спочатку вийняти?
- **Як твоє прізвище?**
- Накапаєте на мене?
- **Прізвище?**
- Нуль мені вліпите?
- **Боюся, ти не лишаєш мені вибору... Як тебе звати?**
- Джо.
- **Джо, а далі?**
- Фероне. І що? Ви листа додому напишете? Чупа-чупс у мене відберете? Будете повчати? Відшльопаєте?
- **Я лише запитала...**
- Атож. Лише запитали.
- **Я нікому не дозволяю так розмовляти зі мною.**
- Пощастило вам — ви вчителька!

Першого ж навчального дня Сильвія Баррет отримала безліч розпоряджень, обов'язкових для виконання. Ось лише одне із них...

ПРОГРАМА СЬОГОДНІШНЬОЇ ВИХОВНОЇ ГОДИНИ

(Прохання поставити сьогодні галочки біля всіх пунктів, перш ніж залишити школу)

- Заповнити реєстраційні картки і скласти схему, за якою сидять учні
- Перекликати учнів
- Заповнити облікові форми відвідування
- Передати адміністрації картки відсутніх учнів
- Скласти виписки про академічну успішність нових учнів
- Скласти для учнів розклади у трьох екземплярах (на жовтих картках) на основі синьої картки із розкладом учителя, розкласти за абеткою і відправити у 201-й кабінет
- Зробити п'ять копій розкладу вчителя (на білих картках) і відправити у 211-й кабінет
- Підписати проїзні
- Замовити необхідне обладнання
- Розподілити між учнями індивідуальні шафи і подати список із номерами та прізвищами у кабінет 201
- Заповнити звіт про вікові категорії учнів
- Зачитати інформацію про урочисте зібрання і розподілити між учнями місця в актовій залі
- Зачитати і оприлюднити правила поведінки у разі пожежі, повітряної тривоги чи заходів цивільної оборони
- Перевірити списки учнів, які заборгували книжки до бібліотеки чи стоматологічні картки з минулого півріччя
- Перевірити чорні списки бібліотеки
- Заповнити звіт про стан приміщення
- Розпочати збір грошей
- Призначити відповідального за художнє оформлення класу і розпочати оформлення
- Віддати шану прапору (лише для учнів, які не перебувають в актовій залі, або для секцій Y2)
- Висвітлити сутність та функції виховної години: протягом цієї години учні в прямому сенсі одержують виховання і підтримку, перебуваючи в дружній атмосфері
- Учителі, які мають вільний час, мають підійти до секретаря, щоб отримати додаткові доручення

Сильвія Баррет губиться у системі шкільної бюрократії. За допомогою молода вчителька звертається до досвідченої колеги Беати Шихтер.

Дорога Беа! Допоможіть!

Я потопаю в навалі документів і не розумію мови тубільців. А, і що мені робити з учнем, який каже «Здоров, тічерко!»?

ІЗ ВНУТРІШНЬОГО ШКІЛЬНОГО ЛИСТУВАННЯ

ВІД КОГО: 508

КОМУ: 304

Нічого. Може, він каже «здоров, тічерко!», бо ви йому подобається. Чому б не відповісти «здоров, пацику»? Для борсання у документах існує свій лексикон. «Нумерувати і зберігати» означає викинути у кошик для сміття. Скоро ви засвоїте цю мову. «Нехай це стане для вас викликом» означає встряти у халепу. «Взаємодія» — бійка між дітьми. «Адміністративна допомога у встановленні дисципліни» — це коли приїжджають копи. «Відділ словесності» — кабінет англійської мови. «Література, відібрана з урахуванням читацького досвіду дитини» — просто все, що знайшлося у бібліотеці. «Без академічних зацікавлень» — малолітній правопорушник, а «мені стало відомо» означає, що у вас проблеми.

Встигли сьогодні бодай щось?

Беа

ІЗ ВНУТРІШНЬОГО ШКІЛЬНОГО ЛИСТУВАННЯ

ВІД КОГО: 304

КОМУ: 508

Дорога Беа!

Я збираюся відправити Бестеру списки своїх учнів.

У мене тут відсутні без поважних причин, недопущені, неідентифіковані, помилково приписані до мене і прогульники — і все одно у класах, де я предметниця, їх назбиралося 223. А в тому, де я класний керівник, ще 46. Може, завтра ще хтось відсіється? Може, я?

Сил

ІЗ ВНУТРІШНЬОГО ШКІЛЬНОГО ЛИСТУВАННЯ

ВІД КОГО: 508

КОМУ: 304

Не смійте й думати! Ви нам потрібні! Це лише перший день. Ви до всього звикнете. Винагорода прийде пізніше, від самих дітей — та ще й від таких, які здаються найневдячнішими.

Беа

Сильвія Баррет відвідала уроки своєї колеги міс Шихтер, яка викладає у класах «почесних шекспірознавців» — учнів з високим рівнем досягнень — і по-доброму їй позаздрила.

Щоб встановити контакт зі своїм класом, міс Баррет завела скриньку для пропозицій. Із записок її учнів та написаних на уроках есе постали підлітки зі складними характерами та непротими долями.

У відповідь на ваше питання що ми встигли отримати від уроків англійської я відповідаю що явно не отримав нічого від уроків англійської. Учителі були або сарказтичні кислі морди або взагалі якісь психованні. Половину часу нам ставили всяких лівих людей на заміну. Яюсь у нас дев'ять різних людей викладало англійську. А коли наш клас узяв доктор Бестер я почав шарити що до чого але він адміністратор йому не можна викладати. І нема де вчитися. В минулому році не було парт за якими писати. Ми сиділи за мокрими стільницями і на них капала вода з кранів бо англійську проводили

в лабораторному класі. А до того не було стільців бо ми займалися у спорт залі і сиділи на впочіпки.

Навіть вчителі які в нас постійно місіс Льюїс розвела таку нудоту що я собі ледь щелепу не вивернув позіхаючи, а містер Луміс (математик) не навидів нас і викладає. Вчителі намагаються зробити нас нижчими за себе. Може це тому, що вони самі почуваються нижчими за інших людей. Один вчитель сказав мені вийти за двері і не повертатися, і я так і зробив.

Правдоруб

Я єдине що вивчив — це «лабки». Про «лабки» я знаю геть усе вздовж і впоперек, і все це від однієї вчительки. Я краще не буду називати ім'я, але вона була геть схиблена на «граматичних» помилках. А міс Льюїс вічно прискіпувалася до мене! З Пастерфілд ми постійно все «розігрували», і моє останнє завдання було показати помилку в слові «димократія», і ми весь час голосували чим нам займатися а потім не лишалося часу цим займатися. Лише одного разу мені трапилася бодай трохи нормальна вчителька але вона «захворіла» і пішла. Я сподіваюся, що зараз із вами буде непогано, бо здається що ви «жива» але ще рано казати.

Ч. Роббінс

Мені дуже прикро згадувати всі ці роки вивчення англійської, крім однієї вчительки, яку я ніколи не забуду. Коли я здав не дуже добрий зошит (майже повністю написаний олівцем) то вона не сказала мені переписати все чорнилом

а просто сказала сильніше натиснути олівцем там де не видно. Наступного дня вона мене запитала чи я так зробив. І коли я сказав що так вона навіть не стала дивитися, а просто повірила мені на слово. Від цього мені стало тепло всередині бо це вперше вчитель повірив учневі і не став перевіряти чи це правда. В більшості випадків вони навіть імені твого не знають.

Я

Чого я навчилася на уроках англійської, то це шкрябати всіляку байду. Такий нудний предмет, що я просто сиділа і годинами шкрябала й шкрябала. Іноді я на уроці сиджу в темних окулярах, щоб спати.

Байда

За 16 років мого життя мені траплялися майже всі вчителі, які існують в світі, але одну (яка була в шостому класі) я не забуду ніколи, бо з нею доводилося розшарюватися в кожній дрібниці. Вона була така вимоглива, що кожного дня задавала домашнє завдання і намагалася щось втовкмачити нам в голови, але вона відрізняється тим, як вона це робила. Їй було справді не байдуже, і вона знаходила наші хороші й погані сторони. Вона щодня засиджувалася після школи, і ми могли підійти і спитатися про домашнє завдання. Вона муштрувала нас, а іноді просто задовбувала, але наприкінці півріччя сталося щось дивне: всі зібралися навколо неї і почали цілувати. Але у старшій школі все не так. Промови, промови — все, що ми чуємо.

Вибуваючий

Єдина вчителька, яка нас не принижувала, це місіс Шехтер. Вона поводитися з нами по-простому, і все здавалося простим, навіть непросте. Вона навіть добре ставилася до нас. Від тоді я постійно благаю її повернутися, стоячи на колінах, але без результату. Я хотіла б ходити до школи де великі вікна, а в них сонце і дерева, і щоб ніхто не пащекував за спиною. І щоб вчитель був радше другом і не заводив собі мазунчиків просто через те, що вони кращі за інших.

Вівіан Пейн

Я не розумію цей ваш високий стиль, і я зайнятий після школи. Щодня. Виправдуйтеся у відведений вам час.

Джо

P.S. Шкода, що я не можу вам повірити.)

Пам'яті всіх полеглих в очікуванні дзвінка

АНГЛІЙСЬКА ЗЗ ДВ

ДАЙТЕ СТИСЛУ ВІДПОВІДЬ НА ПИТАННЯ: НАВІЩО МИ ВИВЧАЄМО МІФИ ТА «ОДИСЕЮ»?

Тому що ми хочемо розмовл. як культ. люди. Якщо на вечірці хтось згадає якогось грецького бога, а ти його не знаєш, хіба це добре? Осоромишся.

Ми вивчаємо міфи, такі як про Морфея та його дівчину, бо дія відбувається у Підземній Греції. Ми хочемо знати, як наша цивілізація дійшла до цього.

Щойно про читана мною «Одесея» так допомогла в моєму житті, що капець.

Ми вивчаємо міфи, щоб зрозуміти, яким було життя в золоту добу з усіма цими вбивствами.

Ну, це для тих, хто буде поступати в універ і навіть якщо вони не будуть поступати в універ, все одно, треба щось знати про літературу.

Для мене «Одіссея» була як ще один «Айвенго», жодної різниці.

Важко уникнути читання, бо куди не потикаєшся, скрізь читання.

Міфологія вивчається у шкільній системі, бо більшість із нас походять з неї.

Моя думка про «Одісею», що це фігня. Я не хочу знати про чужі проблеми.

Чому ми читаємо про Одісею? Бо всі в старших класах рано чи пізно це читають і зараз ми повинні читати, бо це наша черга.

Троянський кінь був використаний як ніби сучасний шпигун. Боги були як диктатори, а Пенеллопа досі ходить вулицями сучасного суспільства.

Якщо одесея для не має для мене жодного значення, то це мабуть насампер. тому, що я до неї навіть не підступався.

Сильвія Баррет листується зі своєю подругою, відкриваючи їй свої думки про школу, дітей та життя...

Слава Богу Знову П'ятниця — 9 жовтня

Люба Еллен!

Твій лист підбадьорив мене, а це було так потрібно!

Я вже почала думати, що ні з ким не маю зв'язку! Учні прийшли до мене такі голі й босі, що я навіть не знаю, звідки почати, що їм давати і як заповнити прогалини.

Днями Бестер (*завідувач з навчальної частини — прим.*) зазирнув у мій ДВ (дуже відсталий) клас, і я похапцем дала їм завдання писати твір на тему «Мій найкращий друг». Читаючи твори, я думала: як їх виправляти? Що виправляти? Орфографію? Пунктуацію? Мовчазну самотність між рядків? Не знаю, з чого почати. Не знаю, сміятися чи плакати. Може, і те, й те.

І літературу я теж не можу до них донести — я це побачила, коли дала завдання по міфології.

От ти й лишилася моєю єдиною співрозмовницею. Мені дуже сподобалася розповідь про ремонтників, які фарбують тобі спальню. Нізащо не дозволяй підсунути тобі жовтий. Наполягай на своєму: світло-блакитний і бузковий!

А ще разом із твоїм прийшов лист від Метті — вона каже, що в лютому відкриють вакансію у Віллоудейлі. Дуже спокусливо. Там маленький коледж. Мене могли б взяти навіть без дисертації. Проблема в тому... В тому, що мені справді подобаються старшокласники. Я обираю їх. Я відчуваю, що потрібна їм. Особливо таким хлопцям, як Фероне.

Я прочитала його ОС (особову справу). Їх ведуть на кожного учня впродовж усіх років навчання у старших класах. Там оцінки, результати тестів на коефіцієнт інтелекту і виявлення здібностей, характеристика особистості, відгуки вчителів, графіки, нотатки, листи, юридичні документи, результати співбесід, звіти уповноваженого у справах неповнолітніх — вся історія дитячого життя вміщена у теку.

Його коефіцієнт інтелекту — 133. Бали за минуле півріччя: 65, 20, «не зараховано», 94, 45. 94 — за суспільствознавство, 20 за англійську. Я не можу збагнути, чому 20. Чому не 18, чи 33, чи 92? На чому ґрунтується бал? На тому, як Джо думає, відчуває,

як ставить коми, прогулює, виражає себе, на його пам'яті, на зухвалій поведінці? І де для нього місце на графіку? Або для такої дівчини, як Еліс? Для такого хлопця як Едді? Скільки балів отримає Едді за те, як з ним поводить світ білих? Чи Еліс — за фантазії, якими годують її фільми?

Чи я — навіть я?

Зліва від синьої розділової лінії — оцінювання громадянського самоусвідомлення, здатності до взаємодії, охайності, лідерського потенціалу. За п'ятибальною шкалою середній бал Фероне 1,5. Контакт із однолітками «хороший», контакт із учителями «поганий».

Поряд зазначено: «Вжито виховних заходів у такі дні...» — і довгий список дат. Останнє звинувачення — «Нецензурні висловлювання під час уроку».

Справа від синьої лінії — СХ (стисла характеристика). Наприкінці півріччя кожен учитель вписує туди коротке речення про кожного учня. Найчастіше: «Йому варто докласти більше зусиль».

Я продивилася інші профілі.

«Гарний хлопчик».

«Гарний хлопчик».

«Йому варто докласти більше зусиль».

«Гарний хлопчик».

Це про хлопчика-пуерториканця, в якого завжди прибитий вигляд. Ніхто ніколи не пам'ятає його імені, а він завжди підписується — «Я» (він кинув у мою скриньку пропозицій записку, в якій сам себе привітав із днем народження). Я з'ясувала, як його звати — Хосе Родрігес.

Після СХ — ОПУ (особистісний профіль учня). Винахід міс Франденберг — самопроголошеного Фрейда. Вона псевдонауковим жаргоном записує результати своїх бесід із дітьми. Фероне «варто спрямовувати свої лібідно-агресивні імпульси у соціально прийнятні форми поведінки». Вівіан Пейн «страждає від дисфункції его, викликані компульсивним надлишком ваги». Лу Мартін «демонструє інвертовану ворожість у формі маніакальних патернів поведінки». Едді Вільямс «повинен приборкувати свою схильність до параної, викликану соціально-економічними чинниками середовища». Расті, який ненавидить жінок, «виявляє ознаки латентної гомосексуальності під впливом нарцисичної матері та безконтрольної мастурбації». Еліс Блейк «врівноважена і соціалізована». Іноді поміж дурниць особової справи трапляються записи вчителів, які справді виявили щось важливе і хочуть допомогти. Записи про бесіди з дітьми після уроків, про відвідування їхніх домівок, про додаткові заняття, про щире бажання владнати їхні проблеми. Але цього так мало...

Мені здається, що зараз переломний момент у житті цих дітей, їхня поворотна точка на шляху до того, ким вони врешті стануть. І дуже багатьох ми втратимо назавжди! Статистика по тих, хто кидає школу, приголомшлива. Де вони зараз, як складаються їхні долі?

Фероне до цієї статистики не входить. Едді Вільямс також. І Хосе Родрігес (я запам'ятала його ім'я!). Але що може запропонувати їм школа Калвіна Куліджа?

Вчителі вказують «причини відмови від навчання»:

«перспективи у сфері роботи»

«фінансові потреби»

«можливість подальшого розвитку практичних навичок».

Однак я звернулася до першоджерела: попросила своїх учнів чесно мені написати, чому вони хочуть кинути школу.

Ось декілька відповідей:

Школа — це не моє, і якщо у тебе не біла шкіра, то школа це суцільна брехня, тут ніхто не поводить так як у книжках.

Якщо довго сидіти в школі, то менше часу заробляти бабло.
Вибувайло

Я знаю, що школа ніби має допомагати мені в житті, але поки що не допомогла.
Расті

Якщо чесно, я повинен сказати, що в мене багато проблем з матір'ю, бо в неї не добре зі здоров'ям і нема кому про неї подбати, якщо я не вдома, а в школі. У неї хворе серце, тому її в будь який день може не стати, тому для мене не має особливого сенсу дуже багато вчитися в школі, бо в житті є інші речі, наприклад працювати і зароблять на життя. Врешті решт я колись одружуся і мені треба буде забрати маму щоб жила зі мною і моєю дружиною, тому який сенс у школі?

Поганий учень

Назвіть хоча б одну переконливу причину, чому я мав би лишитися.
Джо Фероне

Я теж хочу бачити, що «по той бік книжок». Я хочу назвати Фероне десяток переконливих причин лишитися. І я розумію: коли Вівіан говорить про ненависть вчителів — це вона сама їх ненавидить, або радше себе. З особових справ нічого не можна дізнатися, а від дітей можна. Дозволь розповісти, наприклад, про Хосе. Ми сяк-так проскочили «Міфи та їхнє значення», і моему ДВ-класу дали збірку простеньких сучасних оповідань. На щастя, у бібліотеці вони в надлишку. У першому йшлося про маленького хлопчика, в якого алергія на солодощі. Матір заборонила йому їсти солодке.

Сусідка мала добре серце, але неправильно все зрозуміла і повірила дитячим скаргам на жорстоку матір, нагодувала хлопчика солодощами, і він серйозно захворів. Матір погрожує подати позов на сусідку. От і все.

Обговорення, яке я почала в класі (про добрі наміри та відповідальність), виявилось таким жвавим, що я вирішила доповнити його, розігравши в особах. Я попросила їх підготуватися до наступного уроку і перетворити клас на залу судового засідання: ми мали розглянути продовження оповідання, тобто позов. Наголосивши, що треба добре знати героїв та ситуацію, я розподілила ролі матері, батька, сусідки, хлопчика, прокурора (Гаррі Каган, звісно ж!), адвоката, свідків захисту і обвинувачення, навіть лікаря. Я згадала, що бракує судді.

▲ Кадр з фільму

І тут, у мить раптового осяяння, я глянула на Хосе Родрігеса і попросила його підготуватися й зіграти цю роль.

У класі залунали смішки, Хосе кивнув. Я й сама не знала, що з цього вийде.

Наступного дня він прийшов на урок у шапочці й мантиї — чорній, із тих, що студенти вдягають на вручення дипломів. Він її позичив або взяв напрокат — я можу лише здогадуватися, яких зусиль чи грошей йому це коштувало. А ще він приніс великий молоток. Хосе тримався так поважно і гідно, що ніхто не насмілювався сміятися.

Він сів за мій стіл і проголосив: «Працівник суду повинен сказати, щоб усі встали».

Голос його звучав так владно, що всі в класі повільно, одне за одним, встали. Мабуть, я ніколи не забуду цієї миті.

Потім він наказав їм сісти, і закрутилося колесо правосуддя. Виступали представники захисту і обвинувачення. Свідкам давали слово і влаштовували перехресні допити. Коли хтось говорив без дозволу, Хосе стукав молотком по столі: «Тиша в залі суду. Викликаємо наступного свідка. Зберігайте спокій, а інакше будете звинувачені у неповазі до суду».

Він розбивав усі заперечення: «Може, я тупий, але я суддя, і ви повинні слухатися мене».

А коли Гаррі Каган почав сперечатися з ним щодо судової процедури, він спокійно і впевнено сказав: «Я на своєму місці і знаю, як треба».

Суд завершився виправданням.

Коли пролунав дзвоник, Хосе повільно зняв шапочку і мантию, обережно згорнув, поклав на зошит і пішов на наступний урок, але крокував так, ніби на ньому й досі шати судді.

Гадаю, він уже ніколи не стане знову таким, як раніше.

Саме в цьому суть. Тому я й хочу вчити дітей. Це та сама єдина винагорода: назавжди змінити життя дитини.

Врешті-решт вакансія у Віллоудейлі не така й спокуслива.

Цілую,

Сил

P.S. Чи знала ти, що з 77 000 нью-йоркських учнів, які кидають школу, 90% — чорношкірі або пуерториканці?

Прочитавши роман повністю, ви дізнаєтеся, хто такий красунчик Пол Баррінджер, скільки батьків відвідали шкільні збори, чи продовжив навчання Джо Фероне та чи працюватиме у школі сама Сильвія Баррет.